

„Hospodin kral’uje, zaodel sa pýchou“

Skalica, jún 2007¹

Než zomrel Baal Šem Tov, veľký učiteľ a zakladateľ chasidizmu², pýtali sa ho žiaci, kto bude majstrom po ňom. Povedal im: „Vašou hlavou sa stane ten, kto vám vysvetlí ako zlomiť pýchu.“ Po Baal Šemovej smrti sa žiaci najprv opýtali rabiho Bera z Meziříčí: „Ako zlomiť pýchu?“ Odpovedal: „Vlastnosť pýchy prináleží Bohu, ako je napísané: ‚Hospodin kral’uje, zaodel sa pýchou.‘ Preto nejestvuje rada ako túto vlastnosť zlomiť – zápasíme s ňou celý život.“ A vtedy žiaci pochopili, že nástupcom bude on.

Keď som čítal tento židovský chasidský príbeh, kládol som si otázku, ktoré Božie slovo mal Veľký Magid z Meziříčí na mysli? Žiadny výrok z Tanachu³ som nepoznal v podobnom znení. V jedno ráno však prišlo odhalenie pri zdieľaní s bratom – ako tomu nezriedka býva, pretože určité zjavenie prichádza len v spoločenstve. Otvoril som hebrejskú Bibliu a čítal som Žalm 93:1, kde je v jeho prvej časti napísané:⁴ *JHVH málách ge’ut láveš, láveš, ‘óz hit’azzar JHVH*. Bežne sa tento text prekladá: „Hospodin kral’uje, zaodel sa velebou, zaodel sa Hospodin, silou sa prepásal.“

Pýcha a veleba v jednom slove

Prekladatelia Biblie sú zvyčajne bohabojní ľudia, ktorí sa s bázňou snažia preložiť do zrozumiteľnej reči posolstvo Božieho slova. Pritom sú podvedome akýmisi ochrancami dobrého Božieho mena. Keď objavili v tomto žalme slovo *ge’ut*, museli byť zhrození, lebo tento výraz v hebrejčine označuje pýchu. Onú ľudskú vlastnosť s ktorou každý veriaci človek bojuje, snaží sa jej zbaviť. Hoci sa toto slovo v hebrejskej Biblii nachádza len osem krát⁵, hneď z prvého výskytu je jasný jeho základný význam: Dávid sa modlil o záchranu a pred Hospodinom si vylieval srdce, keď bol prenasledovaný nepriateľmi a bezbožníkmi, hovoriac: „*Tukom im obrástlo srdce, ich pery hovoria s pýchou*“ (Ž 17:10). Pýcha spadá jednoznačne do kategórie základných hriechov. Apoštol Pavol pýchu rozlišuje ako zmýšľanie pohanov (por. Rim 1:30). Jedným zo znamení poslednej doby bude, že ľudia *budú pyšní* (2 Tim 3:2). Základnou vlastnosťou Božieho správcu (biskupa) má byť, že *nebude pyšný* (Tit 1:7). A Jakub jasne rozlišuje duchovný princíp: „*Boh pyšným odporuje, ale*

¹ Článok bol pôvodne publikovaný na webovej stránke Zelos (www.zeloszahorie.info) [18.06. 2007]

² Chasidizmus je duchovné hnutie v židovstve, ktorého znakmi sú život v zanietení, radosť, tanec... dalo by sa povedať „charizmatická obnova“ vnútri judaizmu. Zakladateľ chasidizmu Baal Šem Tov žil v r. 1700-1760 po Kr.

³ Tanach označuje celú hebrejskú Bibliu.

⁴ Hebrejsky יהוה מלך נאות לבש לבש יהוה עז התאזר

⁵ Ž 17:10; 89:10; 93:1; Iz 9:17; 12:5; 26:10; 28:1.3.

pokorným dáva milosť“ (Jak 4:6). Z tohto by vyplývalo, že Hospodin a priori nemôže byť zaodetý pýchou. Keďže koreňom podstatného mena *ge'ut* je sloveso *vystupovať*, Hospodin bude zaodetý tým, čo je hore v nebesiach – *slávou, velebou, majestátom, dôstojnosťou*. Celá úvaha o preklade z hebrejčiny sa dá uzavrieť jednoducho tým, že slovo *ge'ut* môže mať dva významy: 1. pozitívny, ak sa jedná o Hospodina, ide o *velebu, majestát, slávu* alebo *dôstojnosť*; 2. negatívny, ak jej aktérom je človek, potom ide o *pýchu*. Pojednávanie by bolo u konca. Ale čo so slovami židovského cadika, jedného z najväčších židovských učiteľov 18. storočia? Prečo žalmista použil práve toto slovo namiesto zvyčajných výrazov pre Božiu slávu a velebu? Čo chce týmto Boží Duch povedať synom Izraela, – ktorí toto slovo neprekladajú a tiež aj nám, ktorí sme boli skrze vieru naštepení na ušľachtilú olivu (por. Rim 11:17)?

Duchovné znásilnenie

Môj brat v Pánovi, s ktorým som zdieľal spoločenstvo pri Božom slove, sa mi zveril s obrazmi, ktoré mal pri návšteve zhromaždenia a na stretnutí malého spoločenstva kresťanov (skupinky). Ľudia, ktorí prichádzali, boli zaodetí do zvláštneho žiariaceho akoby nebeského odevu. Tento odev bol nepreniknuteľný a volá sa „rúcho veleby a pýchy“. Tento odev nosí každý. Má ho chrániť pred svetom, aby ho tento nemohol zničiť. Bez tohto odevu by sme vo svete nevydržali možno ani hodinu. Tento odev je súčasťou našej najhlbšej intimity a jediný, kto má právo sňať nám ho je Ješua, respektíve v jeho prítomnosti sme my sami ochotní zložiť si ho. Ješua počas poslednej večere so svojimi učeníkmi, predtým než im slúžil slovami života, sňal si rúcho, aby sa prepásal zásterou – symbolom služby. Potom sa mohol skloniť k nohám tých, ktorých miloval. Stal sa pred nimi zraniteľný. Vedome odložil svoju *ge'ut*, svoj majestát, svoju velebu, celkom sa zriekol vystupovania „zhora“, hoci mal na to právo. Nádherne o tomto píše hymnus v liste Filipanom (Flp 2:6-11). Ten, ktorý mal *podobu Boha*, doslova *vyprázdnil seba samého* a stal sa služobníkom. Nielen jeho ústa, ale celé jeho bytie bolo pripravené slúžiť svojim bratom. Hoci sa Peter spočiatku zdráhal, napokon prijal jeho službu umývania nôh. V atmosfére dôvery mohol prijať aj napomenutie a prorocké slovo o svojej budúcej službe: „*A ty, až sa raz obrátiš, posilňuj svojich bratov*“ (Lk 22:32). Peter bol rybár, muž ktorý musel tvrdo bojovať o živobytie s nepriazňou počasia. Aj on bol, tak ako každý, zaodetý ochranným nepreniknuteľným rúchom. Ak mu chcel Ješua slúžiť pri stole, najprv sňal svoje vlastné rúcho. V tejto atmosfére lásky a dôvery Hospodin snímal ochranné rúcha učeníkov (ak si ich nechceli oni nasilu držať ako v prípade Judáša), aby títo mohli prijať do svojho srdca slová života, napomenutia a novú zmluvu.

Počas môjho „chodenia s Pánom“, keď som nastúpil do jeho učeníckej školy, som sa stretol s ohromným množstvom zhromaždení a „stretiek“, kde sa

presbyteri, vedúci skupiniek, pastori, či starší snažili vyučovať, kázať a napomínať bez toho, aby napodobnili Majstra v jeho spôsobe. Ich úmysly neboli takmer nikdy zlé, vždy im išlo o pomoc a službu ostatným. Všetko, čo hovorili mali podopreté Bibliou alebo dobrou tradíciou svojej cirkvi. Efekt ich pôsobenia býval však katastrofálny. Ľudia sa dostali do tlakov, výčitiek svedomia, sebaobviňovania. Cítili sa byť „duchovne znásilňovaní“ (hoci to takto nevedeli pomenovať). Oni sú tí zlí, ved' to povedal ich vodca, ktorému ide o ich dobro a všetko bolo podopreté Božím slovom alebo cirkevnou tradíciou. Nekonať podľa ich rád znamenalo zotrvať v hriechu alebo neposlušnosti. Ale ja sa pýtam: „Aké právo má brat poučovať alebo napomínať brata bez skutočnej Pánovej prítomnosti, bez toho, aby sám Ješua nesňal ochranné rúcho?“ Možno dotyčného usvedčí sám Hospodin, že niečo v jeho živote naozaj nie je v poriadku, ale bude to nielen v pravde, ale aj **jeho spôsobom**. Až vtedy ide o službu v Pravde – v Mesiášovi Ješui. Usvedčený brat bude robiť pokánie, ale kde je pokánie presbyterov, pastorov, prorokov či vedúcich, že nečakali vo svojej službe na priestor, kým sám Hospodin odstráni ochranné rúcho svojich detí, aby ich uzdravoval, napomínal a prorokoval do ich života. Argumentujeme, že „máme slovo od Hospodina“... – Možno sme skutočne prijali pravdivé posolstvo (to ukáže až rozlíšenie), ale pýtame sa aj na **čas a spôsob** ako prijaté slovo použijeme na budovanie v láske? Nestačí mať „Pánovo slovo“, ale je treba ho používať aj „Pánovým spôsobom“. Novozmluvní proroci by nemali skúmať len to, čo majú povedať, ale aj spôsob ako posolstvo majú odovzdať.

Prečo nečakáme pri službách a na našich zhromaždeniach, kým nepríde Ješua? Ako Boží služobníci obdarovaní autoritou, zvliekame si „svoj odev“ a obliekame si zásteru služby ako prví? Nevynechávame tento krok, aby sme *hneď* kázali, vyučovali, napomínali? Nevystupujeme v takejto „službe“ my ako prví, bez toho, aby On zostúpil k nám? Neznásilňujeme duchovne pri svojej službe mužov a ženy, ktoré patria *inému Pánovi*? Nezapadli sme v zhone duchovných služieb obzrieť si vlastné srdce, či nezarástlo tukom pýchy? Ješua práve nás upozorňuje: „*Kto hovorí sám zo seba, hľadá vlastnú slávu*“ (Jn 7:18). Ako brat a Boží služobník, kladiem tieto otázky najprv sám sebe. Ja prvý som v tomto mnohokrát zhrešil. Ja prvý musím v tomto robiť pokánie...

Zápas s pýchou

Nie je nič vyššie od Boha, Stvoriteľa neba a zeme. On nemôže nikde vystúpiť. Podľa Božieho slova On je zaodetý s *ge'ut*. Či ju preložíme *slávou*, *majestátom*, *velebou*, *dôstojnosťou* alebo *pýchou*, ide o to, čo „je hore“ a v ňom je všetko dobré. *Ge'ut* preto patrí len jemu a tomu, komu ju chce dobrovoľne darovať. Anjel, ktorý bol ako *žiariaca hviezda* (nazývaný aj „nosič svetla“, latinsky Lucifer) sa chcel sám zmocniť Božej slávy, chcel sám vystúpiť a byť ako Boh. Preto bol *zrazený k zemi* (por. Iz 14:12). Aj človek ovplyvnený tým, ktorý bol zrazený z nebies, chcel byť ako

Boh (por. Gn 3:5) a zmocniť sa toho, čo prináleží len jemu. Keďže *ge'ut* prináleží len Bohu, nik sa jej nemôže beztrestne zmocniť, ani anjel ani človek. Ak sa niekto pokúša o slávu vlastnou cestou, jeho skutok sa dá pomenovať *pýchou*. V skrytosti našej duše každý z nás túži prebývať v blízkosti Hospodina a zakúšať jeho lásku a slávu. Čo robiť, keď je v nás hlad a túžba po nebesiach? Ako zastaviť akúsi prirodzenú schopnosť „vlastného vystupovania“? Ako zápasiť s pýchou? Jedinou cestou je zjednotenie sa s Ješúom a nasledovanie jeho príkladu, ktorý nám zanechal. Toto slovo pochopia len tí, ktorí spolu s apoštolom Jánom môžu vyznať vo viere: „*A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy*“ (Jn 1:14). Ješua vedel, že *slávu dáva len Boh* (por. Jn 5,44). On sám sa jej zriekol, hoci mal na ňu podľa Božej prirodzenosti právo. Namiesto toho prijal podobu Božieho baránka a služobníka. Uponížil sa až na smrť, až na smrť na kríži. Pred svojou smrťou sa však ešte modlil za svojich učeníkov: „*A slávu, ktorú si ty dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno*“ (Jn 17:22). Naučil nás – svojich učeníkov, že On je jedinou cestou k Otcovi. Isť za ním znamená žiť tak ako žil On. Ako súčasť Baránkovej nevesty v Duchu Svätom očakávame to, keď Syn človeka príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi (Mk 8:38). Kým však nepríde, môžeme spolu s Kristom zomierať, aby sa naplnili prorocké slová apoštola Pavla: „*Keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve*“ (Kol 3:4).

„Hospodin kraľuje, zaodel sa pýchou, zaodel sa Hospodin.“ Preto nejestvuje rada ako túto vlastnosť zlomiť – zápasíme s ňou celý život. V tomto zápase však nestojíme sami. Zomierame spolu s Ješúom, ktorý si vyvolil cestu poníženia a služby, aby sme s ním vstali, keď nám to dá zo svojej dobroty nebeský Otec.

Čakanie na Pánov príchod

Túžim po tom, aby sme sa spoločne v rámci jednej Kristovej nevesty učili očakávať Pánovu slávu. Aby naše zhromaždenia, domáce cirkvi, skupinky alebo bohoslužby boli postavené na očakávaní Pánovho príchodu. Boží Duch sa nedá stiahnuť a obmedziť len na „istú osvedčenú cestu“, ktorou sú chvály, Eucharistia, kázanie... Aj tieto duchovné služby sa môžu stať čisto naším vystupovaním, naším obradom, v ktorom nebude život. Na našich zhromaždeniach príliš často zabúdame, že „*Pán je duch*“ (2 Kor 3:17) a chceme sa ho zmocniť, vlastniť ho... Katolíci a pravoslávni majú istotu, že Pán bude vždy pri Eucharistii, protestanti pri hlásaní Božieho slova, charizmatici pri mocných chválach..., pritom mu nenechávame priestor, aby hovoril do nášho života a spoločenstva v Božom Duchu novým spôsobom v *Duchu a pravde*. Príliš veľa bohoslužieb, kázaní, stolovaní pri Pánovej večeri sa deje bez čakania na Pána a jeho príchod.

David Wilkerson hovoril, že sa mu často stávalo, keď bol pozvaný kázať v zboroch, že kde po príchode vnímal, že tam nie je Pán, musel jednoducho odísť. Stávalo sa to napriek tomu, že vnútri vládla atmosféra „mocných chvál“, ľudia

dvíhali ruky a boli citovo dojatí. Bez Pánovej prítomnosti sa nedalo na tomto mieste slúžiť. Bratia a sestry, Boží bojovníci, ktorým Pán zveril rozličné služby v spoločenstve: „Strážte vo vašom zhromaždení a skupinkách očakávanie Pánovho príchodu. Ak ho vy sami budete očakávať ako prví, Boží duch vás bude viesť. Majte odvahu tak ako pastor Dave z liverpoolskej City Church zastaviť chvály, ak tam nie je Pán. „Pán je Duch“, on príde kedy chce a ako chce. Ako je možné, že zhromaždenia charizmatických a letničných zborov, či skupiniek, sú všetky rovnaké? Nepodobajú sa potom liturgiám tradičných cirkví? Niet väčšej tragédie než to, keď charizmatické spoločenstvo má tradičnú liturgiu bez čakania na príchod Božieho Ducha. V zhromaždeniach, kde sa očakáva Pánov príchod, prídu v hojnosti slová poznania, proroctvá, služba uzdravovania...

Kľúčom k očakávaniu Pánovho príchodu na našich zhromaždeniach je jeho očakávanie v našich srdciach. Toto je úloha Kristovej nevesty. V Božom duchu volať: „Príď!“ (por. Zjv 22:17). Božou nevestou je „spoločenstvo piatich panien“, ktoré očakávajú príchod ženícha so zažatými lampami plnými oleja (por. Mt 25:1-13), ktoré túžobne volajú: „Príď!“. A do času, kým nepríde *v sláve svojho Otca*, bude Božia prítomnosť zostupovať na zhromaždenia jeho nevesty. V prítomnosti Ženícha si budeme dávať dolu ochranné rúcha „slávy a pýchy“. „*Všetkých bude učiť sám Boh*,“ ako je napísané u prorokov (por. Jn 6:45).

Modlím sa za zhromaždenia Kristovej nevesty, kde naše chvály, kázania, vyučovania budú dané do úzadia kvôli očakávaniu príchodu Ženícha. Potom nastane premenenie, kde pieseň, slovo a spoločné stolovanie budú súčasťou svadobnej hostiny. V strede bude jedine Pán a jedine jeho meno (por. Zach 14:9). „Amen. Príď Pane Ježišu!“ (Zjv 22:20).

brat Andrej Máteľ